

ԹԻԻ 394

Ձ. ՏԱՐԻ Բ. ՇՐՋԱՆ

1874

26 ՅՈՒՆԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Մամուլի իւրաքանչիւր շրջանը՝ 52 օրինակ է :

Պտորադրութեան տեղն է Պօլիս, Զինճիրլի—խան վերի յարկ թիւ 18 :

Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողն վրայ է :

Շրջանին գինը դաշեկան կանխիկ	60
Կիսաշրջանը	30
Մէկ թիւը՝ փարայ	80
Ծանուցման տողն է դաշեկան	2

ՅՈՅՆՔ ԵՒ ՀՐԵԱՅՔ

Ֆէնէրցի ութը տարեկան Յոյն տղուն սպա-
նու թեան դէպքը լրագիր չմնաց որ չը գրեր-
ոմանք ալ քանի մը տեսակ բաժնիքներն ան-
դամ ելան հրատարակելին: Մեր ընելիքն հի-
մայ այդ դէպքին պատմութիւնը չէ, այլ այս
դէպքին վրայ կիրակի օրու ընէ ի վեր տեղ
տեղ մոլեռանդ բաժնիքներու ձեռքէն Հրէ-
ից քաջածններն համառօտիւ կուզենք անցնել:

Պալաթի մէջ և շրջակաները որչափ Հըր-
եայ կայ ամենքն ալ տուններնուն անկիւնը
քաշուեր, դուռներնին ամուր մը գոցեր են,
և տարուրջէք շաշուէ փայտերնին ալ մաղա-
ղայէն հանելով դրան ետեւը իսթիֆ ըրեր են,
փայտ չունեցողն ալ կամ քարէ հաւանը, կամ
հալանին տէմիր կոթը, և կամ ինչ որ քիչ մը
ծանրկէկ բաներ ունին նէ, տուններնուն կամ
պատուհաններնուն ետեւը դրեր են, պատ-
նէնին ամուր ու դիմացկուն ըլլալու համար,
այնպէս որ գլուխնին ոչ թէ պատուհանէն
դուրս հանել, այլ դուրս անգամ չեն կրնար
կոր նայիլ: Մարդիկը երուսաղէմի աւերման
և կոտորածին ատենն անգամ այսչափ սրտա-
գոյ ու սարսափ քաջած չ'ունէին զոր ու-
նեցան այս անգամ մոլեռանդ բալիքար-

եայներէն: Վասն զի ասոնք ուր որ Հրեայ մը
տեսնեն, թէ՛ Պալատ, թէ՛ Ֆէնէր, թէ՛ Ղա-
լաթիա և թէ՛ ուր որ ալ ըլլայ, անմիջապէս
բաներնին գործերնին ձգելով, վրան կը յար-
ձակին, և ինչ որ ձեռքերնուն հանդիպի, ա-
տով լաւ մը կը գրօշմեն և Բաճաշալ կ'ընեն կոր
Հրեայները, ասոնց հետ մէկտեղ երբեմն ալ
դէմքը հրէի նմանող Հայ և Տաճկի և կամ Պուլ-
կարի տղայքն ալ ոտքի տակ կերթան կոր,
մինչև որ իրենց հրեայ չ'ըլլալը կը հասկըցնեն
կոր նէ՝ պատուականապէս ձեծը ուտելով
տարինին կը լմնա կոր: Մինչև հիմայ՝ կորսը-
ւած և գտնուած մէկ Յոյն տղին տեղը, յի-
սունի չափ կորսուած ու գեւ չգտնուած Հըր-
եայ կան, 10 հատ լուսթրաճի, 15 թէնէքէ-
ճի, 12 Էսկիճի, 3 հատ պաստօնճի, 8 իրէկճի
եւայլն:

Ասոնց վախն ու սոսկումը այն աստիճանի
հասած է որ, ոմանք ալ ճանբան քայլ մը
կառնեն, երկու անգամ ետեւնին կը նային,
չուկան ալ հրեայները առաւօտուն խանութ-
նին բանալուն պէս, «Բաճաշալ» ապտակով մը
կսկսին կոր: Երեկոյին ալ ողջ առողջ տուն
հասնելուն կասկած ունենալով, անանկ որ
այս շաբթու ամէն հրեայ առտուն տունէն

դուրս չելած՝ վերջին համբոյրն ու հրաժեշտը կուտայ կոր իւր պուլիցային և դաւկնեւուն, իրիկուան տուն դառնալուն յոյս չունենալով: Ասոնց հետ միատեղ ոստիկանութեան աջարջութեան ալ չնորհիւր մինչեւ ցարդ 50—60 բալլիքարեայ կայ բանաւ նետուած, որոց մէջ քանի մը յանցաւորներուն հետ մեծ մաս մ'ալ անմեղներ կը գտնուին: Ս. Ղեւոնդիանոս ասոնց ամէնուն ալ օգնութեան հասնի:

ԴԱՐՁԵԱԼ ԱԽԼԵԱՔԸ ՊՈԶՈՒՔ

Ախլեաքը պօզուք խմբագիրը այս շաբաթ օրուրնէ՝ ա'լ (սկսաւ որպէս թէ յայտնի պատերազմի մը դրօշը պարզել մեր դէմ:

Ատոր խօսքին նայելով, թարապիտայի իր քառասունհինգէն, հասնիւթէն և աղջիկսէն ետքը, իր տիւշմէնները կէօյա իրեն դէմ խուտուրմիշ եղեր են եղեր տէ, չը կրնալով ուրիշ միջոցաւ մը իր Ագապեան ոչ—վարժաւորներ գոցել, կերթան իր վարժապետները կը գտնեն եղեր, համաղելով զանոնք որ դասերնին դադրեցուն են, որպէս զի գոնէ այս միջոցաւ յաջողին Ագապեանը գոցելու:

Մենք արդէն հազար անգամ ըսած էինք թէ, փանոսեան ըսուած մարդը կեղծիք գործելու համար աշխարհ եկած է, և ինքը կեղծիքի անձնաւորութիւնը կը պատկերացնէ, օր չըլլար որ այս մարդը իր գործածած խաբէբայութենէն այլ եւս մարդու չը խաբուիլը տեսնելով, ուրիշ նոր խաբէութիւն մը չը տեսնէ, առջի խաբէութիւնը քանի՜ հոտի միշտ ետեւէն նոր խաբէութիւն մը կը հասցնէ: Հիմայ ալ տեսնելով որ իր հին խաբէութիւնը այլ եւս չը քաշեր, այլ եւս կլլող չիկայ, նոր խաբէութիւն մ'ալ այս անգամ կը հնարէ:

Այս մարդը, որ պանիր հացով բռնած է իր վարժապետներուն քիթէն, ամեն օր տեսակ տեսակ սուտերով կը խաբէ զանոնք հոգեւոր:

մ'անգամ չը տալով, մինչեւ անգամ մէկըր. նին անանկ վարժապետներ կը գտնուին, որ չորս տարիէն ի վեր է մէկ ստակ առած չունին:

Ասոնք երբոր իրմէն ամսական ուղեւոր կելլեն, ինքն ալ կ'ելլէ երբեմն՝ կաթողիկոսէն բարայ պիտի դայ, սպասեցէ՛ք կ'ըսէ, երբեմն քանի կուտայ, և հարիւրներով լիւաները ճեպը կը լեցնէ՝ բայց դարձեալ ստակ մը չը վճարեր վարժապետացը, քնաս ըրի տոմակները չը ծախուեցան ըսելով: Վերջապէս այս մարդը այնքան ըրաւ, այնքան խաբեց իր վարժապետներն, որ ասոնց ալ ճարը հատնելով, եւան արդարեւ ընել սկսան ամսականին առնելու համար, և այս ախլեաքը պօզուք մարդն ալ իր վարժապետներէն մէկուն դէմ հինգ ոսկի շահելու համար չը խրպնելով սուտ երգում անգամ ընելու նուաստացաւ:

Հիմայ ասոնց ձեռքէն խալսելու համար ալ գիտէ՞ք ինչ խաբէական միջոց բռնեց:

Ո՞ր վարժապետն որ ասկից ետքն ելլայ իրմէն իր հաշիւ ուղէ, ասիկայ պիտի պօռայ թէ « իշտէ տիւշմէնէրիմիզ պիրինի տահա՛գան տըրաւըր », որպէս զի խեղճ վարժապետը քիւշններուն կողմն անցած չ'ըլլալը ցուցնելու համար, իր առնելիքն ուղեւոր դադրի և կամ բողբոլին վաղ անցնի: Սակայն տեսնենք ատոնք ծթրած խաբէութիւնները կըլլող քիւշն վարժապետներ պիտի կրնայ գրտնել արդեօք. — Տարակոյս չը կայ որ աղջկանց պարին, երգին, և գեղեցկութեանը սիրոյն համար ձրի ծառայող վարժապետ անգամ կրնայ գտնել, ո՛ւր մնաց որ ասանկ խաբէութեանց կամաւոր և նպատակաւոր գերիներ չը գտնէ:

Իսկ թէ որոնք կրնան ըլլալ զինքը ստակի համար նեղը դնող վարժապետները, որոց դէմ ինքն ալ այդ խաբէութեան գիմելու ստիպուեր է, — տարակոյս չը կայ թէ այդ աղջիկներէն ձանձրացող վարժապետներն են ատոնք, որոց պահանջողութիւնը մեղմացնելու

համար այս անգամ ալ այս խաբէական դարանը լարած է առջեւին :

Ինչ և իցէ , Աստուած բարի վայելում տայ ելլողին ալ կեցողին ալ , մենք առ մարդոց հետ դորժ չունինք , մեր դիտել ուզած բանը՝ սա փանոսեան ըստած ախլեագը պողոտէ արարածն է :

Այս խաբէրայ մարդը շարունակ ազդին ստակը կառնէ պռուտով թէ , պիզ պու միլիթի ճէհալէթտէն վէ գապալըքտան քուրթարաճաղը , ատապ ու թէրպլիէյէ կէօթիւրէճէյիլ— :

Թէ որ սա ըսածդ ցտոյդ է , ու դուն ալ ատոր ատանկ ըլլալուն համոզուած ես նէ , ինչո՞ւ շարունակ Ագապեան վարժարանը կը պառկիս , և տարին դիշեր մ'անգամ ո՛չ միայն փանոսեան վարժարանդ , այլ մօրդ և քրոջդ տունն անգամ չես պառկիր , եթէ միտքդ ալ սա քու լեզուիդ ըսածին պէս է նէ , ինչո՞ւ անգամ մ'ալ փանոսեան վարժարանիդ տղայքը քօսէրիդ շէն ին վրայ չը հանեցիր , և միշտ մարդկանց տկար կողմը հաշուի դրնելով միայն աղջիկներն 'ի հանդէս կը հանես :

Ըսէ՛ նայեմ , ախլեագը պողոտէ , ատապ ու թէրպլիէյին ո՞ր կողմը դրուած է 20—25 աղջիկներով ամեն դիշեր դէ՛ւ ընել , ու քու ծեր ծնողքդ քու որդիական տեսութենէն զրկել :

Ամէն մարդ կրնայ ուղել որ ամեն դիշեր վերջին մարդարէին արքայութիւնը , զոր դու ինքնդ ըսած ես անամօթաբար այն քու ոչ—վարժարանիդ համար , կեանք անցնէ , բայց ամեն մարդ չը կրնար քեզի պէս յանուն ազգին ամենէն նուիրական պիտոյիցը , յանուն լուսաւորութեան , յանուն աղջկանց դաստիարակութեան ստակ հաւաքելով , ազգին քիթին խնդալ :

Խաբէրայ մարդ , դուն քու զուարճութեանդ և զէվքիդ համար , այդ աղջկանց ընտիր դաստիարակութիւն ու մաքուր բա-

րոյական մ'աւանդելու տեղ , ելար ատոնց հոգիս սովրեցուցիր , պար ու կաքաւ սովրեցուցիր , ժիմնասթիք սովրեցուցիր , վերջապէս ինչ որ աչքի հաճոյական ու չլացուցիչ բան կար նէ՝ ամենքն ալ սովրեցուցիր , չալել , կաքաւել ու խաղալ տալու համար ատոնց որ դուն ալ ասդին զբօսնուս , և որ պէս զի այդ անամօթութիւնդ ալ պարտելուի , կեղեւ չը խպնելով ալ ամբողջ ազգին պարծանք մը կը հռչակես զայդ , մինչեւ ազգին բարոյականը խանգարելու չար օրինակ մը , ու գարշելի տիպար մ'ըլլալէն զատ ուրիշ օգուտ մը ունեցած չէ :

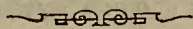
Ո՛չ , փանոսեան , ո՛չ . այդ խաբէութիւնները կլլող չի կայ . դուն այդ մուղիքը , երգը , պարը , օբերան , ժիմնասթիքը , ևն բոլորն ալ քու զբօսանքիդ , և միայն քու զբօսանքիդ համար սովրեցուցիր ու կը սովրեցնես . դուն ատոնք ընտանեաց մայր պիտի ընէիր՝ շուռն ըրիր , դու ատոնք վարժուհի պիտի ընէիր դերասանուհի ըրիր . դու ատոնք պարկեշտ պիտի ընէիր՝ լիրբ ըրիր , դու ատոնք ընտանեաց զարդ պիտի ընէիր՝ թատերաբեմերու և զբօսավայրերու զարդ ըրիր . վերջապէս դու ատոնք պիտի կրթէիր , բայց երանի՛ թէ իրենց առջի պարզ վիճակին մէջը մնային , վասն զի դու ելար ատոնց անա՛նկ տարօրինակ կրթութիւն մը տուիր , որ ազգին երկտասարդութեանն ալ ուխտել տուիր բնաւ ատոնց հետ չամուսնաւնալու :

Եւ դու , Բէշթաշի Օհան աղա , նամաւ կէդ կը տեսնուի թէ բարի և զգոյուն հայ մըն ես դու , որմէ դրդեալ 40 կոտոր Հոռեհարական երգերէն և Պիթօլէնի գործերէն նուէր զրկեր ես Բէշթաշէն հօս : Շա՛տ դու վերի է զգացումդ ու նպատակդ , բայց սխալ լեցար ընտրած միջոցիդ մէջ , Աս քու դիտցած մարդդ չէ , աս քու նուէր բրած երգերովդ ալ դարձեալ իր չէ՛ին պիտի ծառայէ :

Օհան աղա , կրնա՞ս մեղի սա քու պտը-

տած տեղերէդ աղջկանց գիշերօթիկ դպրոց մը ցուցնել, որուն տնօրէնը ամուրի մէկն ըլլայ. որու տնօրէնին մայրն ու քոյրերը այդ դպրոցէն տարագրեալ ըլլան, որու վրայ գիշերները հսկող մարմին մը չըլլայ. նաև Օհան ազա, կրնա՞ս ցուցնել մեզի աղջկանց վարժարանի տնօրէն մը, որ աշակերտուհեաց հետ շարունակ ամուսնութեան վրայ շփոթեցընէ, շարունակ կուսակցական աննպաստ գաղափարներ յայտնէ հրապարակաւ:

Ահա այս այն քու 40 կտոր երգդ բարեմը տարարնուիրած փանոսեանդ՝ այս կարգի ճիւղ մ'է, զոր ուրիշներուն ճանցած ըլլալուն նման, դուն ալ պէտք է որ ճանչես զինքը:

ՈՐՉԱՓ ՓՈԽՈՒԱԾ Է ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Ատենօք երբ մէկը բերանը բանար և ժառանգաւորաց վարժարան կուզենք ըսեր նէ, կը հալածուէր և կը նախատուէր. տըգէտ, տխմար, ճիզվիթ կանուանուէր. իսկ հիմա երբ վեհ. կաթողիկոսը ժառանգաւորաց ճեմարան կը բանայ, ուրախութիւն կողջունուի, և միևթարութեամբ ի լուր ամենայն Հայոց կը հրատարակուի:

Ո՛ւր էք ժառանգաւորաց վարժարան չուզողներ, ո՛ւր մնացիք. ո՛ր ծակերը պահուըտեր էք. դուք տակաւին ողջ էք, գիտեմք զձեզ. բայց ի՞նչու ձայներնիդ չեղար. ի՞նչու ինքզինքնիդ չէք ցուցներ. ատենօք խաբեր էիք միամիտները և ասպարէզը ձեզի մնացեր էր. հիմա ի՞նչ եղաւ ձեզի, որ լեզունիդ ձեր քմացը կցուեր ու պապանձեր մնացեր էք:

Ո՛րչափ փոխուած է ժամանակը:

Այն ատենն ալ դուք վարպետ հնարք մը գտեր էիք. ժառանգաւոր կ'ուզենք, բայց ժառանգաւորաց վարժարան չենք ուզեր կըսէիք. վասն զի գիտէիք որ եթէ վարդապետ կամ առ հասարակ եկեղեցական չենք ուզեր ըսէիք, ձեզ հետեւող միամիտներուն

աչքը չ'ար պիտի բացուեր և ձեր խաբեմալութիւնները շուտ պիտի ճանչցուէին. անոր համար ժառանգաւոր կուզենք կը պօռայիք. բայց չէիք ըսեր որ ժառանգաւորը ո՛ւր պիտի հասնէր: Ահ տարի ապարդիւն միջոց մը անցուցիք, Աղգին ամեն կարգի անձանց յարգանքը վայելեցիք. երեսփոխան եղաք, Քաղաքական ժողով. Տնտեսական, Ուսումնական և ամեն բան. բայց ո՛ւր են ձեր աշխատութիւնները, ո՛ւր են ձեր արդիւնքները. մէկ բան միայն տեսնուեցաւ. այն է ժառանգաւոր չի հասցուցիք, և այսօրուան օրս տրժանաւոր եկեղեցականի սովը տիրած է. դաւառները զուրկ մնացեր են հովիւներէ, և գայլերու ձեռք անցեր: Խորիմեան, ձեր աջ բաղուկը, ձեր նպատակին լաւ դործիքը աղէկ ծառայութիւններ ըրաւ ձեզ, արժանաւոր երիտասարդներ վարդապետութեան աստիճանէ փախուց, եպիսկոպոսաց արմատը հատցնել ջանաց, և եթէ քիչ մը ատեն ևս շարունակէր, ոչ եպիսկոպոս և ոչ վարդապետ պիտի մնային Աղգին մէջ:

Հիմա ո՛րչափ փոխուած է ժամանակը. Ս. Էջմիածնի ժառանգաւորաց մեծ ճեմարան կը բանայ, Ս. Երուսաղէմ, Արմաշ արդէն բացած են, Մուշ քիչ օրէն կը բանայ, և ուրիշ վանքեր ալ հետզհետէ պիտի բանան. և Աղգը ուրախութեամբ կը լեցուի և կը միևթարուի: 1860 ի խաւարեալները այսօր լուսաւորեալ և ճշմարիտ աղգասէր կը համարուին և բարձր ի գլուխ կը պարծին, իսկ 1860 ի լուսաւորեալները այսօր խաւարեալ և աղգատեաց կը համարուին և կորագլուխ ծակամուտ եղած են:

Այդպէս մնացէք, անմիտներ, այդպէս պիտի մնաք մինչև վերջը, ձեր անպիտանութիւնը. Ահ տարուան փորձերով տեսանք, ալ ձեր երեսը նայող չպիտի ըլլայ, մինչև որ մեղայ չըսէք և չղջաք ձեր ըրածին վրայ, և նոր սերունդին քաջամարտիկ զինուորները, զորս դուք խաւարի մէջ հարուածելու և

տղայ վարձկաններով հալածելու փորձ կը փորձէք, զձեզ յաւիտենական խայտառակութեամբ պիտի խայտառակեն, թէ ձեր Վ տարուան անպտուղ և ֆնասակար ընթացքը և թէ ձեր իրենց ընթացքին դէմ յայտնի և ծածուկ լարած դարանները . . . :

Ս.

ԼՈՅՍ

ՀԱՆԴԵՍ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ

Այս անունով հնդեռասանօրեայ հանգէս մը հրատարակուիլ սկսաւ քանի մը շաբաթէ ի վեր խմբագրութեամբ Եէնի գաբուի Քարողիչ Արժ . Հմայեակ վարդապետի Դիմաքսեան, որոյ սկզբունքն է՝ իբր կրօնական թերթ մը ազգային հասարակութեան կրօնական ճաշակը կրթել իր բարոյական և հրահանգիչ յօդուածներովը :

Յարատեւութիւն մաղթելով մեր Արժ պաշտօնակցին այն ձեռնարկութեանը, կը յուսամք որ իբր ճշմարտութեան պաշտպան թերթ մը իր կոչմանը հաւատարիմ մնալով ազգային հասարակութեան կողմանէ իւր պարտ ու պատշաճ ընդունելութիւնը կը գտնէ, մանաւանդ լեզուին մաքրութեամբն ու գնոյն դիւրամատչելիութեամբը, որոյ տարեկան գինը Պօլսոյ համար 2¹/₂ և գաւառաց համար 3 արծաթ մէճիտ ըլլալով, իւրաքանչիւր տետրակն ալ ձեռքէ 3 շուրուշի կը ծախուի :

ԳԻՍԱԻՈՐ ԱՍՏՂՄԸ

Վերջին օրերս գիսաւոր աստղ մը արեւմտեան հիւսիսի կողմը տեսնուիլ սկսաւ . այս աստղը առջի իրիկունէ ելնելով ինքզինքը ցուցնելէ ետքը կէս գիշերուան մօտ յանկարծ անյայտ կըլլայ կոր :

Վիէննայի աստղաբաշխները այս աստղին համար կըսեն որ 50 տարին անգամ մը կը տեսնուի, իսկ Գերմանիոյ աստղաբաշխները

կըսեն թէ 120 տարին անգամ մը . ասոնց ո՞րը շիտակ է ան չենք գիտեր ալ նէ սա աղէկ գիտենք որ առաջին անգամն է որ մենք այս աստղը կը տեսնենք կոր . որովհետեւ աս կէս առաջ տեսնուածներուն պոչը հիմակուանինէն խիստ մեծկակ էր, իսկ այս անգամ ուսնին պոչը անոնց չափ երկար չըլլալէն զատ ընդհակառակն խիստ կարճ է :

Պօլսոյ Ժողովուրդը քիչ մոմտուք ունէր, այս գիսաւոր աստղն ալ նոր մոմտուք մը տուաւ ամենուն, այնպէս որ պօչին երկայնութիւնը բան մը չէ ալ նէ հասարակութիւնը մեծ մտաւանջութեան մէջ ձգած է, Եւրոպայի և հոս տեղի աստղաբաշխները այս մասին շատ բաներ կըսեն կոր ալ նէ . ըստ մեզ ամենէն հաւանականը սա է որ այս աստղը անցեալ տարի օգոստոս 13 ին աշխարհիս զարնուելով զայն կործանելու համար ճամբայ ելնող աստղն ըլլալու է, որ անցեալ տարի միւս աստղերը պօչն բռնելով չեն թողուցեր աշխարհիս զարնուելու, անոր համար պօչը փրթած այս տարի երեւան ելեր է :

ՆՈՐԵԼՈՒԿ ԱՐՀԵՍՏ ՄԸ

— Մարտիկ աղա, շունտան սէվապ տըր, պիր մէճիտիյէ վէրսէնէ :

— Նէ՞ օ, խայր օլա, պէոյլէ տիսղուիթանըն տար կիւնլէրինտէ պիր մէճիտիէլիք սէվապ օլո՞ւր մը, պու կիւն պիր մէճիտիէ իլէ պիր խայրաթխանէ եաբըլըր :

— Էյ սայ քի պու տա պիր խայրաթխանէ եաբմատան աչաղա գալմաղ, զէվալըր չօգ սէֆիլ հալտէ . . .

— Գի՛մտիր քի, քի՛մի իչին տիր .

— Ատամ իչտէ շու, Տիւն աղբար եօ՞գմու, քաչ կիւնտէն պէրի տիր աղըր հասթա եաթըրյօր, իչ աղըրսը մը օլմուշ, սաթըլըճտն մը .

— Նէ՞ տէյօրսուն .

— Եա՛, զէվալըր, բարասը եօգ քի պիր

հէքիմ՝ չաղըրսըն պիր իլաճ ալըն , չօլուք չօ-
ճուգ Էօյլէ աքչամտան աքչամա պիր Էքմէյին
հասրէթինի չէքէրլէր , գարըսըտա պու կիւն-
լիւք եարընլըք . . .

— Նէ՞ , օ՞տա մը հասթա ,

— Հասթա տէյիլ ամա , տահա՛ ֆէնա ,
օլանլարը չօգ պէսլէյէպիլիյօրլար տա , պիր
տէ արքատան եէթիլթիլիյօր .

— Հէմէն Ալլահ եարտըմ Էյլէյէ .

— Էյիլ ամա , գարտաչ , ինսան ինսանա
տա սէպէպ օլմաղսա՝ Ալլահ նա՞սըլ եարտըմ
իտէր , շունտան պիրքաչ քիչիտէն պիրէր
մըքտար իյօնէ թօրլատըմ , սիղէ՛ տէ ըասթ
կէլտիմ իսէ , կէնէ Ալլահտան օլտու , պիր
մէճիտիէ վե՛ր տէ , զավալըյը պարէ պիրաղ
սէվլինտիլէլիմ .

— Վադա՛ա գալպիմէ չօք տօքանտը շու
Տիօն աղբարըն հալի՛ ամա , նէ՛ եաբայըմ քի
չիմտի պիր մէճիտիյէ վէրէմէյէճէլիմ . նէ՛ իսէ
ալ շու օն դուրուշու տա , սանա տա Ալլահ
եիւրէյինէ՛ կէօրէ վէրսին :

— Էյիլալլահ , Մարտիկ աղա , ըսելով կ'առ-
նէ անապարանօք կը քայլէ մարդը :

Մարտիկ աղան ալ ատկէ ուղղակի կա-
մուրջ իջնելով շոգենաւ նստելու , իւսկիւտա-
րի նաւամատոյցը կը տեսնէ որ քիչ մը առաջ
ծանր հիւանդ կարծուած Տիօն աղբարը ,
կրնակը խոշոր տոպրակ մը չալկած , կեցեր
շոգենաւուն կ'սպասէ :

Մարտիկ աղան աչքերուն չը հաւատալով
Տիօն աղբօրը քով կը մօտենայ , և ան ըլլա-
լուն ա՛լ տարակոյսը չը մնար , բարեւ մը տա-
լով ,

— Ուստա Տիօն , կըսէ , նասըլընըզ Է-
յի մի ,

— Չօք շիւքիւր , Մարտիկ աղա , վաղթը
հալ էյիլի ,

— Ճանըմ սիղի իչին պիր շէյ տույտաւմ ,

— Նէ՞

— Սիղ պու կիւնլէրտէ հասթալըք շէք-
տինի՛ղմի .

— Եօ՛ք , նէ՞ վար քի , Ալլահա Էմանէթ .
խայը՛ր մը աչըյօրտուն պաշմա , Մարտիկ ա-
ղա .

— Խա՛յըր , պէ գարտաչ , Ալլահ Էսիրկէ-
սին ամա , շիմտի Խաչին գայնը ուստա Համ-
բար . . .

— Ուստա Համբար՛ըր մը , նե՞րէտէ կէօր-
տիւն ալլահասէն .

— Ճանըմ շունտա՛ , Մահմուտ փաշանըն
ալթ պաշնտա .

— Չօ՛ք քեաֆիր ատամ՛ըմըչ , կէչէն կիւն
պիր պէնի տօյանտրտը քի , վադա՛ա պէօ-
յիւք շէյ տէյիլ ամա նի՛չին օլտուն , օնտան
պէրի արայըպ պուլամայօրում .

— Սահի՛հ մի , եա պանա՛տա Էօյլէ պիր
խալթ Էթմէսին մի .

— Սանա նէ՞ եաբտը քի .

— Սէնի իչին աղըր հասթա տըր , չօճուք-
լարը աճ տըր , գարըսը պուկիւն եարըն կէ-
թիրէճէք տիր տէյէրէք , օն դուրուշտա
պէնտէն գա՛րմասընմը , վադա՛ա սէնի էյի
պուլտուղումտան չօգ սէվլինիյօրում ամա շու
հէրի՛ֆին տէ պէնի պէօյլէ ալտաթտըղընա չօք
հիտտէթլէնիյօրում .

— Եա պէ՞ն .

— Սէ՛ն տէ հէ՞ , սէնի՛ նէ տէյիպ ալ-
տաթտը .

— Պանա՛ տա՛ կէօմրիւքտէ պիր թօրպան
վար տըր , իքի մէճիտիէ վէ՛ր քի մասրաֆընը
էտիպ չըգարայըմ տէտի , կէօյա քէնտիսի
կէօմրիւյէ կիրմիչ իմիչ , պիղտէ Ամասեատաքի
էնիշատիղտէն զահէր պիր շէյ կէօնտէրիլմիչ
պիղէ տիյէրէք չըքարտըք վէրտիք , սօնրա
արայըպ պուլտուք քի , նէ՛ շէօյլէ պիր Էմանէ-
թիմիղ վար կէօմրիւքտէ , նէ՛ տէ Էօյլէ պիր
ատամ . օնտան պէրի արայըպ պուլամայօ-
րում . պու նէ՞ պիչիմ տօլանտըրճըլըք , պէ
քարտա՛չ .

— Պու՛ տա եէնի՛ պիր զէնա՛թ , տահա
վաղթը հալ նէ՞ զէնահաթլար իճատ Էտէճէք
պաքալըմ .

ՆԵՐՍԷՆ—ԴՐՍԷՆ

Կը լսենք որ չերմի հիւանդութիւն մը եւր է Պօլսոյ մէկ քանի տեղերը : Այս օրերս բռնուողներն են . սոյն հիւանդութենէն հետեւեալներն

Շիրքէթի խայրիէի 1-թիւ . 3-թիւ շոգեւանաներն ,

Թրամվայի գրեթէ ամէն վակօններն , որոնք երբեմն ցաւին սաստկութենէն տեղ տեղ մինչև անգամ ոռնալու ձայներ ալ կը հանեն կոր :

Կըսուի նաեւ թէ Օմնիպիւսի կառքերն ալ սաստիկ սիւրի հիւլէթիէն բռնուեր են :

Լուսիայ տուտու ասօր իրար անցում մը աւնիք , ի՞նչ է աճապա , Ըսպուամիկ հանրմը աղջիկտեսի կը հանէ՞ք կոր :

— Չէ քուրուկ , ֆրէնկ ինզիւմիի անուշ եփեցինք . կտոր մը բէնկը թիւրիւ մը եղաւ տէյի , աղջիկանս վրայ մարերիք եկաւ ոտքը ձեռքը պուզ կտրեցաւ , ես ալ ինչ ընելա շաշըմիշ ըրի :

— Վույ տող մի ելլաք , անոր խօլայը կայ , անուշին մէջ կտոր մը իլիմն քամեցէք , խլամ մը տահա բերէք , ըռէնկը կ'աղւորնայ :

— Վ'ույ , անանկէնէ մեծապէս չնորհակալ եմ : ան ի՞նչ աննման կէնճէս , մեղք քի Յակոբճան աղան խըյմէթդ չիյտէ .

Պարոն Յարութիւն այդ ի՞նչ է քէսէդ լեցուն կը տեսնեմ :

— Ոչինչ բարեկամ , մէկ տեղէ մը ստակ առի ան է :

— Ինչպէս ստակ է այդ , ես քեզի հետ վեց տարի է բարեկամութիւն կ'ընեմ , այդչափ ստակ քովդ տեսած չունիմ :

— Բայց պարոն հիմա մեր ընկերութեան գանձապետ ըլլալէս ի վեր քրէթիս աւելցած է չնո գիտեր :

— Իրաւ կ'ըսես , էյ անանկ է նէ խալթ

մըներ . ես քեզի գանձապետ ըլլաւ տէյի ընկերութեան մէջ քուէ տուի , սա՛ քէօշէյի պախալին քով երեկ իրինկուն քրէտիս աւելուցաւ ճերմակ մը տուր տէ երթամ շտկեմ :

Քաթինկօ տուտու պու կիւն սուլարա կիթմէյէ ֆիքրինիզ վա՛ր մը .

— Քա աման պրաք Մարեօնքա , ինանըրսան օրաեա կիտէյօրսամ բէք սընըրլարմա տօքունույօր . էտիքէթճէ սըրա իլէ սէթլէրին իւղէրինտէ օթուրուշ , քա պէն օնտան նէ՞ զէֆք տույարմ :

— Սահիհսին ամա , քա ճանրմ շու բիաճանընտա տատը թուղը եօգ պու սէնէ . Բօլուն վէնսանըն թագըմը կէլմէմիշլէր . Ժօզէֆ պու երլ տտաեա կիթմիշ , ճիյէրիմ չօճուղլար , բիաճանըն շէնլիլի իտիլէր . կէշէն հաֆթա իքի կիւն եօրթու վար տըր տէյի Ստամպօլտան պիւրթագըմ հաֆթալըգճը պառօնլար կէլմիշլէր իտի , քա ճանրմ խըհանէթ խըհանէթ եիւղլէրիմիզէ պաքմատան պաշքա պիր շէյ պիլտիքլէրի եօք քի . էյ քա հիշ օքըլըքը պառօնլար պիղիմ կուսթօմըղա կէլի՛ր մի .

— Աման գըզ գարտաշ , շունլարըն լաֆընը էթմէ , իչիմ սըքըլըեօր , օ տէյիլ ամա սանա պիր շէյ սօրաճաղըմ . քա շու միւսիւ վիշէնցօնըն օղլունու եիւզտէն նէ՞ իլին պրաքմըշսըն , եաղըք տէյիլ մի ճահիլէ , տիւն ադչամ սէնի իլին սէօյլէիպ տուրու եօր ըտը .

— Քա նէ՞ եաբայըմ , Բասիլալեատան պէրի պիրի չիֆթ պօթ սըմարլամըշըմ , հէր կէլտիղինտէ էլինէ պաքայ պաքայ կէօղլէրիմ շաշի օլտու .

— Ճանրմ նէ՞ եաբսըն , իշթէ այլըքլարը չըքմամըշ տահա .

— Վայ , բէք չօգ . պէօյիւք սէօյլէրսին , քա պու սէնին պօթ տէտիղին լիմանտա քայըք եաբտըրմայա պէյնզէմէ՛ղ ա՛ , թօփուօն ֆրանզլըք լաֆ , օ տէյիլ չիմտիքի միւսիւլէր պիր քօրթէ եէրինէ իւշ տէօրթ թա-

նէ պիրտէն թու թու յօրլար, օնուն իշին տիր քի հիշ պիրինէ տէ եէթիշմէ յօրլար:

— Էյ աման աղղըմը աշտըմա, պաքսանա սէն պիր թանէ իլէ դալմըշսրն, կէշէն աքշամ Զիֆթ սույունտա կէղտիղին վագըթ, պիր սաաթըն իշինտէ տէօրթ թանէ միւսիւ քօլ թուղունա կիրաին:

— Բա էյ նէ՞ եաբայըմ, եալընըլ ժանա գալաճաք օլուրսամ հալիմ եաման տըր, կինէ աղտան աղ իւշ տէօրթ թանէ օլմալը քի, պիրի պիր պօթ կէթիրիր, օ պիրի պիր կանթ կէթիրիր, շէմիյէ տիր շաբգա տըր պէօլէճէ իշթէ իգթիղամը տիւզէտիրիմ:

— Թամամ, սէնին կիտիշին պէնտէն էյի, էօլէ իսէ ատիւս:

Օրթագիւղի հարուստներէն մէկուն այվազը մտադիր կ'ըլլայ կիրակի գիշեր աթէշ կիճէսի առ իթը ձեռքէ չհանելու համար, կերակրոյ պատրաստութիւնը այն իրիկուն տրտորալով ընել և վրան փոխելով հանրմեն հրաման կ'առնէ ու դուրս կ'իյնայ, շիտակ Արնաւուտ գեղ կը վաղէ. չադ շունտա չադ պունտա մէկ երկու թէք փարլաթմիշ ընելէն ետքը՝ գլուխը փորեաղին տալով կ'իյնայ փողոցները, և ուր որ փայտակոյտ կը տեսնէ, հօն կը վաղէ. մէկ քանի մանր մունր փայտակոյտներու վրայէ, ցածկելէն վերջը, իսկէլէին գլուխը կը տեսնէ. որ խայըլն մը բոցերու մէջ կը լափլփի, և Յոյն բալիքարեաներ իրարուներհակ կը ցածկեն, այս խոհարարն ալ իր վարպետութիւնը սէյիրճիներուն ցուցնելու համար ոտքը վեր կ'առնէ նաւակին միւս կողմը ցածկելու, և իսկոյն շալվարը դալմի մը հանդիպելով վերէն վար կը պտտուի, և եռահանգստի ձայներու մէջ աներեւոյթ կ'ըլլայ. այս այն խոհարարն է կ'ըսեն, որ իր ճարտիկութեամբը տան մէջ մէկ հայելի մը կոտրած ըլլալով, 266 օր 6 ժամ և 6 վայրկեան ձրի աշխատութեան դատապարտուներ էր աղայէն:

հիմա տեսնենք այս մարդը իր նոր շինած չուխա շալվարը պատուելուն համար, քանի աւաններ պատժոյ պիտի ենթարկուի իր հալնմէն:

Մեծ. էֆէնտի

Ներկայիւս Զեր Մեծապատուութենէն կը խնդրեմք, որ բարեհաճիք հետեւեալ Ագդը՝ պատուական լրագրիդ միջոցաւ հրատարակելի տեղեկութիւն Ագգայնոց, որով զմեզ շնորհապարտ կը կացուցանէք Զեր Ագգասիութեան:

Ի դիմաց թաղ. խորհրդոյ

24 յունիս 1874 Ատենադպիր Ատենապետ
Ի թաղ. խորհրդարանի Գ. Տ. Պօղոսեան Ե. Բաշեան
Ս. Գէ. Եկեղ. Սամաթիոյ

Ա.Զ.Գ

Լանկա Եալընըլ-Պագալ փողոց՝ հանգուցեալ Դաւթեան Մեծ. Սարգիս աղայի ցիթիւ տունը և անոր կից պարտէզը, Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վաքֆին մահլիւն ըլլալով ինչպէս որ ասկէ առաջ լրագրաց միջոցաւ հրատարակուեցաւ թէ աճուրդը 10000 զրշի ելած է, այս անգամ արգոյ հասարակութեան իմաց կուտամք, որ յիշեալ տունը իր մէջ 4 սենեակ, 2 քարուկիր մահսէն, 1 մեծ սառնիճ մը, և 1 առատաջուր ջրհոր ունենալով կցորդ պարտեզովն հանգերձ՝ առ այժմ 20020 զրշի ծախու առնողն ելած է, ով որ այս գնոյն վրայ յաւելում մը տալով ստանալ կը փափաքի, կը հրաւիրեմք զինքը, որ բարեհաճի գալ Սամաթիոյ թաղ. խորհրդարանը՝ այսօրու ընէ մինչեւ 11 օր իւր կամքն յայտնելու:

ՀԱՐԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ

ԳԷՈՐԳ Թ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏԳՆԳՐՈՒԹԻՒՆ, Ե. ԳԱՎԱՅԵԱՆ

Կոստանդնուպոլիս

Քրիստոսի խոսն փարի յարկ թիւ 26 եւ 31